

„A MUNKA” Karácsonya.

Karácsony.

Megszerelte Isten a világot, hogy az egyszerű fiút adta érte, hogy mindenki, aki őbenne hisz el ne vesszen, hanem örök élete legyen. És a egyetlen nagy isteni szerelm hozta a földre az Isten fiát az első Karácsonyon, hogy az emberiség sötét bűneire, az önzésre, a lelketlen elnyomásra, kizsákmányolásra az erősebbek és lelkismeretlenek szünetlen zsarnokságára meghozza a leggyászból, sőt az egyetlen gyógygát, a szeretetet. A megváltó gondolatát szerinte ez az isteni gyógygát, az igaz szeretet, hivatott arra, hogy a kapzsián, görcsösen összehúzó pénzharagcsóid karnok emberien megnyitjanak a tomlót zsebek aranyai a megengedett nyomorogók hervadtatlan háttérágyait magasztosuljanak, a gögös, leucó zsemek, a megértő testvéri szeretet megérő sugárát löveljek, mely rávilágít a szegények elhagyottk ügyfogyottak, lehetetlen gyermekek szünetlen kizsákmányoltak egykedlőt nyomorára hátszobájára, ruhálatlanságára és áras asztalára. A Krisztusi szeretet csodaszere hivatott arra, hogy több, igazabb, nemessebb élete legyen a saját és mások bűnei,

szünetlenségét által meggyógyolt lealacsonyított emberiségnek.

Az igaz szeretetben megengyült és a mások önzetlen jézusi szeretetétől felemelt, megbékített embermilliók hullója és indulása szült az első Karácsonyon megjelent szeretet igénytelenséget jászoltrümiszhoz. A szívvel gondolkozó ember, ki éri a nagyérdemben csak névleg keresztény társadalmom súlyos bánatát mullasztásait, igaztalanságait, veszteléseit, géit, borzaleu gondolat arra hogy mi lenne az életünkben a Megváltó által hozott eszmék ideitök nélkül, melyek meggyógyosok sok nemes lettek sok önzetlen csak isteni jutalombra számító ellátározásai sok szünetlenség tiszta ragyogásainak lettek okozói és forrásai.

Ezek nélkül az egész emberi élet várt örömtelen latrok barlangjára lenne mely nem volna érdemes a becsületlen embernek egy szempillantására. Az isteni Megváltó eszményeinek birtokában azonban legtöbbször a vele egyetértő lettekben boldogult a béke és átvást fényt, derűt, ragyogást, melegt az igaz szeretet.

— r. n. —

A karácsony pszichológiája.

Az élet sok kellemes emlékei, boldog, meghitt órái és a gyermeki bájos örömei ezernyi édes impressziója közt, feltűnően kimagaslik a szent estének glóriás fénye, melynek meleg hangulat-sugárjai, még hosszú évek múlva is szívünk bensejében fel-felcsillámlanak; az elmúlt, a soha vissza nem jövő, mosolygós gyermekkorunk csipkerózás varázsát felelevenítik és még férfikorunk komor delén is fáradt szemünkbe könnyet csalnak.

Tényleg, a karácsony az év legkedvesebb ünnepe, estéje az év legkedvesebb és legszebb estéje. A karácsonya világa még a legszegényebb kivételben is pazarabb Rothschildok kincses szalonjánál, a fa alatt felzendülő bátorlalan ének sokszor fűbemászóbb az operák kardalánál, a legegyszerűbb kis koccos ajándék-baba ilyenkor ezerszerre kedvesebb a páncélszekrények bankóin látható démonok képeinél és

a legprimitívebb fapuska is a gyermek illúziójában nagyobbbat szól, mint a világháború döngő ágyukolosszussai, igen, mert ezt a szent estét nem emberek, nem aranyláncos impresszáriók, nem szmokingos jóurluk, hanem maguk az égi anyygalok rendezték lelkünkben. A csillagok, feldiszipített fa ragyogásánál, a zsenge kis lélekben még erősebben tündököl, benn él az a tudat, hogy mind ezt a sok szép ajándékot, örömet, boldogságot, derűt a szerető kis Jézuska küldte jó anyygaljaival, ki most született meg a bethlehemi istállóban. Öszinte halát, buzgó imát, dicsőeneket Néki mond most sok millió ártatlan lélek, kik most igazán hinni és szívvel örülni tudnak csak; kik még nem ismerik Heródes kegyetlen csalóait: Marxot, Engelst, Bebelt, Senit és Kun Belát.

A karácsonyest, tehát elsősorban a gyermekeké. Az igazán átértelt gyermekkori karácsonyest em-

léke megmarad örökre a lélekben rögzítve és feledhetetlenné válik az élet telmérék benyomásai közt. Ha évek múlásával le is perog a serdülő ifju énjéből ez a nemes patina és idővel fátyolosan elmosódik is a mult, de a bethlehemi jászol, Mária a kis Jézuskával, az emléklékdves édessege, ez mindig megmarad benne. Es szívünkben él és ezt hiába akarja az uj „világmegváltók” hitetlen tudományja, szennyes irodalma kiirtani bensőnkől, nem lehet. Ismerve a karácsonyi ünnep impozáns erkölcsi hatalmát igyekoznek legalább jelentőségét céljaiknak megfelelően félremagyarázni, destruálni oly módon, hogy a szent est megkapó és lélek-emelő hagyományait üres szimbólumnak tekintik és a humanizmus jelszava alatt, behizelgő hangzásu „szerelet” ünnepélyeket rendeznek, hol Jézus Krisztus születésének hangsúlyozása teljesen háttérbe szorul, sőt legtöbbször nem is említettik szent nevé.

A karácsony eszméjének ez a fondorlatos meghamisítása, illetőleg igazi értelmének félremagyarázása sajnos már régebb kellett, keresztényi jellege évről-évre csökken. Krisztus ellenségeinek aknamunkája következtében. Az ünnep fénye még ragyog, de benső tartalma veszt sulyából és mindjobban elvilágiosiasodik. E napon — kivételesen — igyekoznek az emberek egymás iránt szeretetreméltók lenni, mosolyogni, válnat veregetni, egymást ékszerekkel, uj ruhákkal, játékokkal, esetleg fizetés juttatással az alantosakat meglepni, szegényeknek meleg ruhát osztani és a lapok vezércikkeiben, szónoklatokban ezen a napon a szeretet frázisaiban egymást tullicitálni. Ez mind szép dolog és emeli is az ünnepi est milieujét, de ez még nem Karácsony, ez csak tetszős dekoráció, melynek elmulása után ismét beesnek a robotoló szürke egyhangu lelki szegénységbe, mely gazdag, és szép lehetne, ha valójában átérznék a Karácsony igazi jelentőségét, mely napon Jézus Krisztu szü-

letett, ki eljött e szomorú földre megváltani a világot, nem lorradalmommal, Esittel és Népszavával, sztrajkkal, terrorttal és szovjettel, oh nem, hanem igazi — nem műszeretettel — ki a szeretet vallását adta nekünk, mit ha elfogadunk, a nyomor és szenvedés közepett is megtaláljuk azt a tiszta lelki boldogságot, mit az uj „megváltók” megadni, nem fognak tudni soha és ha megtartjuk parancsait, követjük tanítását halálunk után abszolút boldogok leszünk. Főnségesebb, magasztosabb és értékesebb karácsonyi ajándékot else lehet képzeln, mint az Ur Istenét, ki saját egyszülött fiát adta nekünk, gyarló, bűnös teremtményeinek, ki emberi alakban, a bethlehemi szegényes istállóban világra jött, értünk élt és értünk a keresztfán meghalt. Ez a karácsonyi ünnep jelentősége és minden keresztény vallás magja, alfája.

A karácsony mai pszichológiájában ez a leglényegesebb pont nagyon elhalványodott, a sok fényes külsőség közt elfelejtkeznek az ünnep igazi értelméről, mely nélkül az egész legfeljebb oly mitológiai izü, operettszerű kedélyes családi ünnep.

Ne engedjük Jézus Krisztus születésének világrengető jelentőségét elhomályosítani, szeressük, imádjuk Ot, tanítását vigyük be a gyakorlati életbe, bátran, minden szegénykezés nélkül. A kereszténységünk ne legyen csupán egy anyakönyvi rovat, hanem legyenünk pozitív, hívó és templomba járó keresztények, kik hisznek az Ur Jézusban, ki karácsony estéjén született a bethlehemi istálló jászolában.

Ráfael.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában

Amen

Zivatár előtt.

Írta: MOJZES ZSIGMOND.

Jőnéhány éve történt. Mőka Berci jól bírta az italt még abban az időben! Szegény kántorné asszony eleget zsembeskedett, amígért drágalatos férjeura naphosszat üldögélt és ordított a korcsmában. Nem is csoda. Mit is tudott volna csinálni egyebet? Borsódzott a háta minden csekélységtől, aminek „munka” nevet lehetett volna adni. Annakidején az iskolai studimoktól is szörnyen irózhatót ékelme, mert bezeg nem hozott magával semmiféle okmányt az életbe. Minden reménysége, bizodalma a hatalmas, erős hangjában volt.

Egészen jól számított: a meszekekaj kis Botor falu, ahová a sors Isten kegyelméből és a naiv hívők rajongásából odaceppentette, a kántálásón kívül semmi egyéb munkára nem is kötelezte. Ez nagy, igen nagy kegyelmet biztosított számára. Szerény egyéni ambíciót teljesen kielégíthette. Legelőször is lesajnált mindenkét, aki „együlőhelyben” legalább öt liter bort nem iszik, mert böles szavai szerint megbírja ezt a csekélységet:

— Aki legény, ebattalpal — És halmozta sikereit a téren diadalról diadalra. Bámulták szerették.

Patópai filozófiája mellett határozott véleményét alkotott magának a tudományok sokféleségéről: minek a? Kivételesen és ugyahogy a történelem iránt mutatott sídózatoksz érdekfődést. El-elballagott a környéki vásárokra, szüvedélyvel gyűjtögette a rikító, szeszafőlás főzetkeket: Paprikajancsi kalendjait, Rőzsa Sándor, Zöld Marci atb. cinyptevéseit. És nem hatálatlanul, mert sajátmagát

„szegénylegény”-nek nevezte a mai napig is a legszívesebben.

A sport és a haditudomány nem lehetett előtte teljesen ismeretlen fogalom, merthízen vadászni is elbandukolt néha kin-keserves unalmában, ami ugyan, sejtető okból, igen sok bosszúságot okozott neki.

Hanem ama jellegzetes morálja, ami őt mégiscsak leggyakrabban a lécezett süntés mellett X lábú asztalok mellé vonzotta, könnyen végtessé fejlődhető szervi elváltozásokat idéztek elő benne. Mindgyakrabban valami érthetetlen szorongást érzett a mellében. Szörnyen megijedt és ott, ahol érte, elterült a földön vagy a lőcán. Ingtét szétfeszítette, nyögött és hosszsan sóhajtozott. Bal kezét szívéhez szorította, ahol éles, fájdalmas nyilalásokat érzett. Arca vérvörös lett, apró, fekete szemcpe pedig értelmetlen merevséggel igyekeztek kifelé kényelmes görűkből. A halálra gondolt retentő fölélemmel, ami egyszer majd meglepi őt váratlanul, hivataln. Amikor kissé megrökönyebbült, ilyen-féleképen morfondorozott:

— Akkutyaponcusiát nekik Emma! baj, lál... Ebattalpal, még egyszer meglatálok hatni. — De nemsokára kapta magát, rohant a korcsmába gyógyulni és felejteni e kesernyés és mostmár valószínűtlen aggodalmakat. Kántornőasszony hiába rimázkodott neki és hiába követte a mindentudó, csodatévő máriagyűdi Ferencbácsi esáthatallan hőkuszpókuszait, nem használt neki. Mihelyt megkönyösöbölt elbista magát és csökönös, kamaszos decall mármmost csakazértis kitartott a nőtéval:

— Egy sem legény aki nem iszik, miga temetőbe nem viszik. — Azért volt-ékk olyan napok, amikor csufosan cserbenhagyta őt a hősi legénytempó: az ő-

ember naivságával rettegelt a villámlástól, menydörgéstől és ezek nem egyszer hozták őt majdnem tragikus helyzetbe.

Egy augusztusvégéi, verőfényes vasárnapelőlőton a kakasok sokallanul sokat kukorékoltak, a kemény fűstje lecsapódott, a legyek pedig eszeveszett táncot roptak és nyílesben röpköztek Berci körül, aki legbensőbb meggyőződése szerint hitte, hogy azok előre meglottolt szándékúak direkt őt igyekeznek bosszantani, Berci dühösen, nyugtalanul izgett-mozgott, kapálódzott: nem találta helyét. Türetetlen hűségeit érzett, kapta-tépte magáról szép fekete ünneplos kabátját, majd a konyháztól lelekődött és várta a beharagszót.

Az öreg Rozi ángyo kerülőton, a kántorudvaron keresztül igyekezett a szentmisére: asztmája lévén, hörgött a melle, az egyik lábára pedig állandóan biccegett. Sulyos köszvénye ellen, ami lábait különösen időváltozás előtt fájdalmasan molesztálta, tengeri mucit tartott a házában. Berci megdöbbenve látta, hogy az egyébként figurás vénasszony kedvetlen sáppadt és a „mustra” lábát kinoszaban vonzolta maga után mint mások. Megállt a miután alaposan kilújta magát, akadozó hággással imogyan köszöntötte kántor uratat:

— Kivél áll? Maj' mellám, ... kántor ur, ... valaminek történyni kell ... még ma, pegy .. ja! .. a lábam .. a köszvény jaj. — Csak legálább ne jósolt volna. Berci nem felelt, dühös lett, valami föjtögette torkát és kirohant az udvarra. Szemeivel nyugtalanul kutatót a derűt ég peremén a fejté pedig óvatosan lehuzta, mint aki attól retteg, hogy a mennyezet rászakad, de feiből hála az Egek igralmas Urának

sehol nem látott. Csupán jámbor fecskék röpdösteek feje fölött a magasságban. Eszébe jutott, hogy még nem is fogadta Rozi ángyo üdvözletét; napóleoni porba vágja magát és fölényesen, de mégis enyelgően veti oda:

— Ejjh! Ebattalpa. — Majd sazipora, büszke léptekkel visszasiet örhegyére, a konyhájtóba.

Végre beharagszók. A kórus is megtelt legényekkel, akik lomhán, fáradtan áldogáltak és kapaszkodtak egymás vállába. Berci hosszadalmassnak tartotta a prédikációt, pedig eléggé kényelmes helye volt az orgona mellett, a kórus egyedüli ülőhelyén. A levegő nyomott, fűlledt volt. A szent mise alatt már nyugtalanul tekintgetett megint; gyakran simítottá borzas fejét, nyakát pedig fel-felnyitgatta, miközben táglult orrcimpáival a magasság felől szivta, kutatta a levegőt, majd elcsüggedve, kétségbeesett sóhajlásokat engedett meg magának. A verérfékes asszonyok pedig egy fél hangban állandóan mélyebben vagy magasabban vitték cikornyás éneküket. Ezen rendkívül-bosszankodott: kitűnő hallása volt. Dühösen kapkodta ujait a billentyűkön, száját pedig kissé ferdén tartva minden erejéből énekel, amiközben hatalmasan nekirőlősdött. De hiába volt minden igyekezte, mert Kati nyene, aki nem hangja egyébként is mindig bosszantón, kellemetlenül kiritt a tömegéből, éppen háromnegyed hanggal csuklászottotta alá az alaphangot. Hát ért már „együlőhelyben” nem bírta ki. Felugrott utájából mindenkit félrefőkve rohant le a lépcsőkön, egyenesen háza. Az orgona bugyasa pedig a pedálok dicszónás rőzszavára után hirtelen elhaltogott.

Othon szegény kántornőasszony kezéből kibótt a főzőkanal ijedében, ami

Türr István születésének századik évfordulója.

Irta: Rugonfalvi KISS ISTVÁN egyetemi tanár.

A népmesék egyik leggyakoribb, legkedveltebb alakja a szegény szolgárossan élő legény, akit végül az egyszerű környezetből kiugradnak és a nagy világra bűnek szerencsét próbálnak, ahol azután ügyességük, találékonyságuk, hársóságuk és szerencsésük által esodlatos történeteken át sádtól sikereket érnek el magas polcra emelkednek és ennek fejében, hogy a szív is kielégülést találjanak szépséges király vagy legalább is herceg-kisasszony kezét nyerték el. Es boldogan élnek, sőt ma is élnek, ha megem halnak.

Tul az Operációk, a mesék világában, minden lehetséges. A mesék a legszabadabb költői műfaj. Ott a képrelet csapongását semmi sem korlátozza, még a valóságosság határait is át szabad egy pár lépéssel lépni. Azért is szoktuk a lehetetlenségre azt mondani, hogy mese.

Mégis megtörténik, hogy jóságos mindenképpen várazhatalmukkal szegény embereket szívébe valóságos eszmékből, hűsöből való eszméiket eszméjük, akik azután pályafutásukkal minden tapasztalatot megdöntönek és fontos sikereikkel, a mesék fantáziáját is megsejtenedik.

Ilyen esodlatos pályafutás a Türr István. Egyszerű polgári család sarja, akit sejtelmés végű az iparos műhelyekből messzi idegenbe útek, ahol kiváló jellemvonásaival a forogó idők nagyjólét között is kitörülhetetlen nagy nevet vívott ki magának és a nagy Napoleon császár unokabátyjának kezét is elnyerte. Azon ország versengést azért, hogy fia a köz névzetesse: Olaszországhoz (fuzak az olasz szabadságot) onltó vére és egy hűli sikerül; Franciaországhoz Európá (kötörözve), III. Napoleon császárral való rokonsága, diplomáciái és gazdasági működésének nagy része; Magyarországba pedig szíve, mert minden dicsőségét, beállását hazája felszabadítására, majd beemelésére kívánta fordítani.

Születésének századik évfordulóján együtt ünnepejük a hátré classokkal. Sokak mutat arra, hogy az ősiak megemlékezés beensőségesebb, mint a miénk. Ünnepeink során a legfontosabb magyar generáción kívül megemlékeznek az olasz szabadságot kúrdó hős magyar legiónak is. Elismerik, hogy sokat köszönhetnek a magyar vitézségnek, a magyar erkölcseimnek, hogy akkor viszonylagoslag megtek, elismerik, hogy ma is tartoznak nekünk.

Ez a elismerés mai szomorú állapotunkban a jobb jövőnek egyik komoly előjele. Türr István a hős, a diplomata, a hős poraiban is hat ma is küzd hazájáért. Hatását csak elősegítjük, értékesebbé tesszük, kibővíthetjük gyarapítjuk, ha emléket ma is felelevenítjük s minél szélesebb körben ismerjük teszzük.

Türr István egyszerű polgári családból származott. Baján született 1825. augusztus 11-én, abban az évben, mikor a magyar nemzet politikai és kulturális tö-

ren korszakkal felérő haladást tett. Csodálatos egy gazdagon termő esztendő! Megújulódik a magyar politikai élet. Megszületik a Magyar Tudományos Akadémia, megszületik a legnagyobb magyar mese mondó: a ragyogó fantasziájú Jókai Mór és megszületik Türr István, aki a valóságban produkálta azt, amit Jókai regényekben tulhívített fantasziával szőtt.

Atyját korán elveszítve, kénytelen volt tanulmányait felbuzakítani és jövőkét a tisztes polgári hagyományok szerint megjelölni. De a dolog sáhogysége miatt írás kísérletezett vaskereskedéssel, lakatosi igyval, molnársággal, neszalósággal, kőművesi igyval, de egyik se tultra lekönt. Érte, hogy többre van hivatva és a kalatdvegő lelke, mint a nála egy évvel idősebb Petöfi, a katonasághoz vonzotta. Előbb visszatartották, amikor pedig besorozták, sógora váltó ta ki, de ő mégis csak katoná maradt és nem sok időre hadnagy lett.

Ezredével Olaszországba került, ahol fellobbant a szabadság szeretetének tüze. A szeretsézet szagától szeretsézetlen ország fiait le akarták rázni a kis és nagy zsarnokok igyját és egyesülni akartak egy szabad országban. A legnagyobb zsarnok Ausztria, mindent meglett, hogy hatalmát megvédelmezze. Még a magyar szabadság mozgalmat is szelidíthben kezelték, azzal megegyeztek, az 1848. évi törvényeket a király szentesítette, hogy szabad hazát nyerhessenek Itáliában. Ugy gondolják, hogy a kielégítet magyarok halálból felégedik magukat hennálni az olaszok ellen és nagy számú katonaság megsejvadását kívánták. Az első független felbuzó magyar minisztérium azonban nem kívánta saját szabadságát az európai szabadság ügyének elárulásával biztosítani. Vonakodtak és a kövös adósnak kérdésbehozataltat családias niatt. Kégyarvitézség aztán a magyar nemzetet arra, hogy szabadsága és szentesítet törvényeit védelmére fejevert legjon. A magyar szabadságharc kitörésekor sok osztrák dobnagy alatt megdöbönt a magyar szív; sokan szöttek meg az osztrák hadsereghez, az hennőt hazá szabadságának védelmére, de akik oly távol voltak, mint Türr István és társai, nem kockáztathatták meg a szöbést. Súlyos lelki harcok között teljesítet kötlanságjukat: szolgálták az elbennel egy olyan nép ellen melyet bártónak tekintettek.

Olaszország és Magyarország ügye lényeg hűs volt; egyének a másikat támogatni kellett. Eppen ezért a magyar honvédelmi bizottságy felhívásokat küldött az olaszokhoz, hogy juttassák el azokat az osztrák hadseregben szolgáló magyar fiúkhoz. Ebben felszólította őket, hogy csatlakozzanak a szabadságot kúrdó olasz csapatokhoz. Egy ilyen felhívás eljutott Türr István hadnagy kezéhez is, aki alkalmas pillanattal meghitt embereit átvette az olaszokhoz és parancsot kapott egy magyar légión szervezéséhez. Az olasz szabadság ügye azonban

esakhamar elbukott. Türr és társai a bekötelésben biztosított amneztsiát nem fogadták el abban a biztos reményben, hogy alkalom lesz Magyarországra hajtani és a zsarnoksg ellen még folyó küdelhűben részt venni. Ezért a bádeni felkelés hírére Bádenbe siettek, hol Türr két zászlóalj katonaságot szervezett és több csapatban kitüntetve magát ezredesi rangra emelkedett. A bádeni szabadságmogalom leverése után angol szolgálatba lépett és az angol hadvezetés megbizásálól Olaszországban lovakat vásárolt. Itt azonban angol uniformis és ezredesi rang nem akadályozhatta meg azt, hogy osztrák tisztek el ne fogják és Magyarországra szállítsák. A halálbüntetést csak az angol királyné erélyes közbelépése folytán császári kegyelemmel keeltte el, de a monarchia területéről hűkre kültették.

A krími háború után megvált az angol szolgálatól és Konstantinápolyba összehittetésbe lépett a magyar emigrációval. Mivel akkor kedvező kilátások voltak egy Ausztria ellen Olasz- és Franciaország részéről megindítandó háborúban, melybe a magyar felkelés is be akartak kapcsolni, Türr Olaszországba ment és az olasz szabadság felkelté, Garibaldihoz csatlakozott. A két jeles katona között benső barátság fejlődött ki; több elem voltak míg az egységes szabad Itáliát ki nem vívták. Az volt a megegyezésük, hogy a magyar felkelést előkészítik, hogy az osztrák hadsereg megszóljon, azonban az események oly gyorsan folytak, hogy erre időt nem engedtek. Az Olaszországba szorult magyar katonák tehát lelkesen küldöttek az egész hadseregben; maga Türr is megsebesült, vérrel pecsételve meg az olasz-magyar barátságot.

A sőtörinói esak vállalon hamar eldőntöte a háború sorsát. Olaszország megszabadult az osztrák zsarnokságtól és nagy lépést tett az egyesülés felé. Az olasz hazafiak figyelmét már nem a magyar ügy, hanem a még rabszágban sanyilódó nem egyesült területek közötték le: a kis királyságok és fejedelemségek megdöntésével az egész Olaszországot akarják egyesíteni. Garibaldi elhatározta, hogy a nápolyi és sicíliai felkelők segítségére siet. Mintegy ezer ember toborozott a kéres mezzel erret — köztölték a kiváló kúrd magyar tiszte: Türr Istvánt és Tükör Lajost.

A marszalai eret újat nem kisebb hűs írta le mint az öreg Dumas Sándor, a francia kiváló regényírója, Garibaldi és Türr lelkes barátja, kit az olasz szabadság szervezete vont a kalandos túsázhöz. Valólatul nem csekély kockázattal járt. A kormány akaratá ellenére kevesen, rosszul felszerelve jól szervezett nagy állandó hadsereg ellen indultak és rándulni utközben cívessülték löszerszálló hajókat. Egyetlen tötény nélkül folytették utjukat: de a legközelebbi kikötőben Türr István egy kegyes csalással nem csak löszert, hanem még ágyukat is szerzett. Garibaldi öt bresztelle a leglőbbre verőkaráiban és az operációkat is az ő tanácsára kezdtek Palermo ostromát, ahol Tükör hűs halált halt. Garibaldi hálás is volt iránta. Nem-

csak azt ígérte meg neki, hogy Olaszország egyesítése után személyét is hadi anyagát a magyar ügy rendelkezésére bocsátja, hanem Türr is kitüntette palermói sikere után. Türrnökké nevezte ki és a nemzeti haderők főfelügyelője. Az önkéntes had megszervezésétől függött az operációk további sorsa. Mily nagyra kellett becsülni Türr szervező képességét, hogy ezt a legfontosabb feladatot rá, az idegenre bízták!

Es Türr e feladatnak is megfelelt, míg sebénck teljülése és betegsége egy időre munkaképtelenné nem lelte.

Felgyógyulása után újabb kitüntetés érte: hadsereg parancsnok és Nápoly kormányzója lett. Itt kezdte összejújtani az olasz csapatokban szétszórtan harcoló magyar katonákat, hogy magyar légión szervezhessen segítségül egyelőre az olaszokak, de majd segítségül a rabszágban sanyilódó magyar nemzetnek.

Az ő kormányzósága alatt Nápolyt egy nézett ki, mint valamikor Nagy Lajos idejében, magyar megszállás alatt.

Mikor Viktor Emánuel király bevonult Nápolyba és birtokába vette a két királyságot, Róma kivételével befejezést nyert, Olaszország egyesítése. Ezzel természetesen megszűnt Türr kormányzósága is, a hálás király azonban altörnaggyá és nem sokára tiszteletbeli hadsegédvé nevezte ki az egykori inasgyermekét.

E kinevezés záróköve tüneményes katonai pályájának.

De még e pálya körében tartozik egy regényes hódítás mely kalandos életére felteszi a koronát. Nápolyi kormányzósága alatt történt, hogy néhány vezérkari tisztjével sétalovaglásra rándult. Napi zivatar érte utól őket, mely elől egy közeli palota felé vástáltak. Nem sokára utóérték egy ugyanoda tartó kocsi. Türr a föld alá pillantva két szép nő látoit; a szébbelük találkoztól tekintete, mely őt megigyezte. Kisérőnek ki is mondta azonnal az akadályt nem ismerő szentesit: „Ez lesz a feleségem!”

A kastélyban szívesen fogadta a házigazda, aki nem volt más, mint a nagy Napoleon császár egyik testvérének fia, az szép leány pedig az ő leánya Bonnaparte Wyse Adél volt.

Őt az emigránsok nem szívesen látk szellemükön, romenségek kapitulációját, a házasság megis megtörtént és így Türr Pista közeli rokonságba jutott Európa legtekintélyesebb uralkodójával, valóóság diktátorával: III. Napoleon császárral.

A hatalmas császár örömmel fogadja új rokonát és unokahuga számára tekintélyes évjáradékot biztosított, melyből fejedelmeg elhitték.

Ezzel kezdődik Türr második életpályája: diplomáciai működése.

Hízen szerény keretek között már szelők is fejtett ki némi diplomáciai működést. Sokszor közvetített az egyenetlenkedő olaszok között; ő tartotta fenn az összeköttetést Viktor Emánuel és Garibaldi között; ő közvetített az utóbbi és Cavour miniszter között is, mert az olasz szabadság e két hősöze kimondhatatlan gyűlölte egymást. Minden tekintélytől becszenlta arra, hogy a magyar ügyetbe kapcsolja az európai politikába és az Olasz és Francia támogatást megnyerje részünkre. Birta is Viktor Emánuel és Garibaldi ígértet arra, hogy Olaszország egyesítésének befejezése után csapatokat és hadi anyagot bocsátjanak rendelkezésére, sőt Garibaldi hűveivel részt is vesz a háborúban. A hatalmas francia császárral való rokonsága kiszélesítette e szerény diplomáciai működését. A császárnak még a szeme rebbenségtől is tartottak akkor az európai udvarok; nem esoda tehát, hogy atyafiságos bizalma Türrnek az egész Európában különleges befolyást biztosított. Eppen ezért többször nagy európai kérdéseket tárgyalt Viktor Emánuel olasz királlyal, Bismarkkal és a ki egyezés után Ferenc Józseffel. Tisztán láto, hogy Bismark politikája katasztrofába vitti Európát és a német tervek megvalósítása egy francia-osztrák olasz szövetség létrehozásán fáradozott. Idejében igyelmeltette Napoleont Bismark terveire; de a hivatásos diplomaták kinevelésé és nem tették meg idejében az öntetkedéseket. Nem akartak Franciaországhól laktnyát csinálni — tehát mint később írja — temetőt csinált belőle!

Természetesen befolyását felhasználta Magyarország javára is. Attól kezdve, hogy a magyar emigrációval érintkezésbe lépett, Kossuth utasításait híven teljesítette. A magyar szabadság ügyét III. Napoleon császár előtt többször szóba hozta,

mit Öntudata azonban nem hagyta el teljesen, de valóságos halottnak hitte magát és az egyébként már megnyugodott ember csak az a különös, szokatlan jelenség aggasztotta, hogy a villámás utáni dörrenést nem hallotta.

Még a mai napig sincs tisztázva, hogy miért, de valóságosan megtörtént, hogy egy holtan, ahogy feküdt elhöttötte vadászgyveret. Lehet, hogy az elmaradt dörrenést akarta pótolni tulvilági ösztöne szerint; avagy fontosnak tartotta a díszes szertartásról befejezést. En azonban legvalószínűbbnek tartom, hogy ezzel fel akarta hívni a közfigyelmet az immár porrá váló, drága tetemetre, nehogy, ő borzalom, a rákák, a varjak prédája legyen.

A legesodlatosabb pedig, hogy felöltötte egyáltalán nem is jötték a határ fölé. Elvonult szépen a Bakony irányába és Bator község vidéké verőhelyben üszött vártaorralan. Hancs egy jó hajlásznyira a tuló parton kecskenyáj legelészett vidám gondatlanul a kökénybokrok és vadrosák renetegében. De abban a végzetes pillanattban, amikor Berci lendta a hűs halottakat megillető gyászos diszlivészt, a kecskenyáj feléindt és egy siralmas, rekedt böfés, hűrgs zavarta meg az ünnepi esendét; két kis gida pedig keserűesen, rémülten vitte a szopránt a halálos ártól vértó egya hűs Berci ott jól hal-

(Folytatás a 3. oldalon.)

Viktor Emánuel és olasz barátait igéretre figyelmeztette, elégséges hadi anyagot gyűjtött és az osztrák-porosz háború idején be is akart törni az országba. Szerencsétlenségünkre ez is olyan rövid volt mint az olasz háború. A kivívott diadalt mindkét állam sietett békében biztosítani és több nem volt szükségük, hogy a magyar felkelés is akadékos lépjen. Tapasztalta azt is, hogy az ország lakossága békébe vágyik; forradalmi kockázatba, mely nélkül szabadságot kivívni nem lehet, nem akar bocsátkozni. A nagyhangú ellenzkieket figyelmeztette is, amikor öt ellenzéki képviselőnek fel akarták léptetni és a Garibaldi nőiát énkelve vonultat felébe, hogy amikor lehetett volna és csak ember kellett, akkor nem volt jelentéské. A kiegyezés után nincs más hátra, mint azt meglatni, dolgozni, haladni, gazdasági téren megerősödni.

Mint a legmagasabb pollükába beavatolt ember tisztán látta, hogy Európa békét akar, látta, hogy a béke biztosításul a monarchiát fenn akarják tartani. Ennek levonta következményeit.

Bár állandó háztartása Franciaországban volt a kiegyezés által biztosított amnesziát elfogadta, korunként hazamosabb ideig tartózkodott Magyarországon; és az egykor halálra ítélt szőköt hadnagy löbbször megjelent a kibékült magyar király előtt és töle diplomáciai megbízásokat is elfogadott.

Tevékenységet Napóleón bukása után körgazdasági ügyeknek szentelte. Ami szépet és jól látott külföldön kezdve a népoktatáson a gazdasági és kulturális élet minden ágában itthon már korábban is meg akarta valósítani. E tekintetben Széchenyi szellemi örökösének lehet tekinteni. Különösen sokat agított és dolgozott a vízutak kiépítése, a csatornázás ügyében mely áldás a mezőgazdaságra és olcsó közlekedési eszközök nyújt a kereskedelemlnek. Olyan tervet dolgozott ki, amely szerint Magyarországot a csatornák egész sora szelte volna át és ezekről a Dunán át az Adriáig lehetett volna vízi utat jutni. Azonban csak a Ferenc József csatorna építésére vonatkozó terve készült el; a többi a közöny megfoglalta.

Eppen ez a közöny kényszeríti, hogy kedvező csatornázási terveit másutt valósítsa meg: résztvett a Panama csatorna építésében és ő építette a Korint-husi csatornát.

Önzellen támogatója volt minden kulturális törekvésnek és előke több magyar és külföldi tudományos, kulturális és társadalmi egyesületnek.

Több előadást tartott magyar francia olasz és német tudományos társaságokban és állandóan dolgozott magyar francia és angol lapokban.

Európa legszélesebb körben ismert embere volt és hozzá tehetjük, hogy legkedveltebb embere is. Akik vele találkoztak rabjai lettek lebilincselő modorának, szellemességének és gallériosságának. Kevés ember mondhatta el magáról

hogy oly kevés az ellensége és oly sok barátja van.

Az ég hosszú élettel ajándékozta meg és örömmel látta hazája fejlődését. De egy aggodalom még sem hagyta nyugodni felté egy bekövetkező háború végzetes pusztításától. Epen azért karolta fel és hirdette felkészen az öök béke es-méjét. Epen abban az évben halt meg amidőn a világháború az előkészületek komolyan megkezdődtek.

Midőn a háborúból annyira megtépázoltan, annyira meggyalázza kerülünk ki, hiába lenne ha Tűr élete végén el foglalt pacifista álláspontját mai viszonyokat közötte is honorarínánk.

Tűr István boldog megelégedéssel szemlélte, hogy a béke mily áldásokkal árasztotta el Európát; valahányator felkereste hazánkat, boldogon állapította meg gyarapodásunkat, haladásunkat. E haladást feltéve egy világháború szörnyű következményeitől megérezve fordult az örök béke különbözően azent, nagy eszmélethez. Bizonyos vagyok abban, hogy hazánk mai állapotában nem ismerne megalkuvást és pacifizmust.

O annyira szeretete a szabadságot, hogy egy idegen nép szabadságáért, egy idegen ország egyesüléséért is szívesen ontotta vért: ő azt tartotta, hogy addig nem lehet béke, míg elnyomott nép van a világon.

A rabságha súlyedi magyarságnak, az elevenen feldarabolt magyar nemzetnek Tűr Istvánban a legendás híru szabadsághős lehet ideálja, az a szabadsághős, kit ma is jobban ismer és ünnepl Olaszország, mint saját hazája.

Mélységes nagy politikai hatása van az ő emlékének, midőn a boldog Olaszország fia a nyomorba súlyedi, a megalázás és szétmarcangolás kínjai között felrengő nemzetünkről hirdetik, hogy adósaink nekünk. Feleleveníti a nagy Garibaldi szavait melyeket Tűrünkhoz intézett megsebesülése alkalomával: „Magyar vér ömlött Itáliáért. Az a testvériség, melynek a jövőben a két népet egybe kell kapcsolni, kiállotta a próbát. Ez a vér az ön vére volt... egy hőnek a vére.”

A hála, a rokonszegen azóta mindig megvult az olasz néphez irántunk. Ma pedig Tűr István emlékének felelevenítése országos keretek között a némes olasz nemzet részéről több volt mint emlékeztet, több volt mint szó: politikai cselekedet volt.

Csalódnak azonban, ha azt hínék, hogy egy idegen nép halából élvezi a mai munkát. Tűr István és a magyar légo csak segített a szabadság tudatára ébredt, azért áldozni kész olaszoknak. A halára biztosan számíthatunk mi is, amikor a magyar nép ajult állétságából felocsudva a szabadság tudatára ébred, a nemzet egyesítéséért áldozatra képes és készséges lesz.

Majd ha a jóságos tündérek még egy Tűrhoz hasonló csecsemőt varázsolnak egy szegény bőlcsöbel... Vagy talán már varázsolnak is...mert jönni kell a megváltónak!

cikkeinknek egész sorát láthatjuk a magunk földjén kitermelni. Méltán feltehetjük hát a kérdést, mi az oka, hogy mégis oly sok panasz esik a mezőgazdasági üzelenk működését illetően?

A klimatikus viszonyok szélsőséges változása, a mezőgazdasági ingatlanok fekvésének alakulása, a termő talajok sok esetben kilógyszálható minősége s a mezőgazdasági kultúra helyi foglalkozásai adnak e kérdésre választ.

A klíma szélsőséges változásai sokszor nehéz kérdések elé állítják gazdánkat s nagyon zabbegyűlő alapja van annak a humoros kiszólásnak, hogy a gazdának a jó idő is rossz, s a rossz idő sem jó. Igaz, hogy ma már megfelelő talajmunkáinknak idejében való alkalmazásával az időjárás szélsőségei ellen tudunk nagyon védekezni, de ez még nem jelenti azt, hogy a klímának gyakorta hátrányosan alakuló változásait teljesen ellensúlyozni tudjuk.

A fekvés tekintetében sem valami kedvező a mezőgazdasági ingatlanok helyzete. A görbe palóc föld sokkal több oldalt és meredeket produkál mint sík mezőt. Ez utóbbi csak völgyek alján szerénykedik egy-egy keskeny csúskán, vagy folyószekáink mentén ad több kevesebb kasszáló, lucernást, vagy kenderföldet. S ha egy falu határait, vagy egy nagyobb birtokkomplexumot veszünk szemügyre, a sík területek, vagy ahogy köznyelven nevezik a „lapos földek” aránya az egész területnek 6-10 százalékat meghaladói csak kivételes esetben szokta. A terepviszonyoknak ez az alakulása egyáltalán irányt szab a termelési lehetőségeknek, amely irány annál jobban hajlik az extenzivitás felé, minél kevesebb a lapos föld, vagy minél meredekebb oldalakon fekszenek a szántók.

A legelők is inkább a meredekebb, vagy magasabb fekvésekben terölnek, a lankásakat tért hagyva a nagyobb kultúrigenyű növényzet részére, de egyáltalán a legelőn fejlődő jóságos izomatának és legelőszerveinek meg erősödését téve lehetövé. A meredek fekvés azonban a talaj lemosását is elősegíti s ez az egy körülmény bizonyos mértékig megmagyarázza a magas fekvésű legelők sok esetben előforduló gyenge minőségét. Természetesen a nagyobb lejtéssel bíró szántók sem mentesek a lemosástól, ami sok esetben okozója annak, hogy egy egész évi munkát silány eredméssel honorál a föld.

A talajok minősége meglehetősen változatosagot mutat s a szerint alakul, hogy milyen az alapközet, melynek máladakából származik. Legjobb termőtalajokat találunk ott, ahol bazaltmáladék a talaj alapanyaga. And-zit, trachit már gyengébb anyagot szolgáltat. Az agyagos talajképződést szilíciumtartalmu közöttek vezetjük vissza. A riolit (apka) homokra emlékeztető, laza talajja málik. A völgyek talaja hordalék, melyet a víz mossott le, magasabb, meredekebb legyekről. Természetesen egyik talajnem sem található abszolút tisztán. A különféle talajnemek a legkülönbözőbb arányokban keverve fordulnak elő s a mezőgazdasági területek minősége aszerint módosul, amint a jobb és gyengébb termőterület bíró talajalkotó elemek mennyisége bennük foglaltatik.

Általában azt látjuk, hogy a bazaltos máladék előfordulása nem általános, csak szigetekben mutatkozik a szántók helyén. A magasabb meredekebb határteréseken, melyek többnyire erdő területek aránylag több a bazaltos eredetű termőföld. Innét szokott a nyári záporok, tavaszi hóolvadások, őszi esőzések idején levándorolni a völgyek aljára, hogy ott a „lapos földek” legértékesebb alkotó elemévé váljon.

Nagyjában ugyanez a helyzet az andezitos és trachitos talajoknál is.

Az agyag elosztás vidékünkön már általánosabb s kisebb, vagy nagyobb mennyiségben mindenütt jelen van. Ott, ahol a talajban nem jut túlsúlyra, tehát a tisztanyag hátrányos tulajdonságai megfelelően ellensúlyozva vannak, jelenléte csak előnyös, főleg a riolitmáladékos talajokon ahol a vízátvezetésű tulajdonságával nagymértékben javítja az egyébként víztartóképesseggel nem rendelkező laza talajt. Az agyag természetes összetételének fogva különben is hordozója természetes növényi tápanyagoknak, melyek a foszfor, a káli, a vas és rendszerint némi més is benne levő kőzetcsemcsék elmlálásából jutnak a talajnedvességre által oldható s a növények által felzárható kémiai összet-

tételhez. Az ilyen talajokon legkönnyebb a növényi tápanyagegyensúlyt fenntartani, ami abban nyilvánul, hogy a trágyával a talajba vitt nitrogénkészlet gazdaságos kihasználásához okvetlenül szükséges foszfor és káliumanyagok egyik oldalról a talajcsemcsék elmlása, más oldalól a trágya szerves anyagiba foglalt foszfor és káliumegyületek kémiai bomlása folytán rendelkezésre állanak. S ha akar a trágyázás, akár más módon alkalmunk van a fentiekhez még humuszt is szolgáltatni, olyan alaptermészettel bíró talaj felett rendelkezünk, mely a mezőgazdasági termelés által megkívánt előfeltételeknek a növényi tápanyagtartalom tekintetében megfelel.

A riolit képezi hegyeink legnagyobb részének alapközetét. Laza összetételű közet, mely a nedvesség, fagy napfény és szél hatása alatt könnyen málik s laza szemcsés homokszőrű talajjá alakul. Aránylag kevés természetes növényi tápanyagot foglal magában, a nedvességet nagyon könnyen bocsátja át. Ezen alaptermészettől fogva sovány és süléményes a beléle szárazmáz termőföld. Laza természete miatt a lemosás veszélyének is ki van téve. Előnye hogy könnyen munkálható, hamar szárad s így különösen a nedvesebb évszakokban könnyen hozzáférhető. Légjárható. Megfelelő mennyiségű agyaggal keveve elég jól munkálható és elég jó talajt alkot, mely — eltekintve a különösebb talajjányú növényektől — mindenféle kultúránövény termelésére alkalmas. Tekintettel arra, hogy ez a talajnem domináns a vidéket is kelt mezőgazdaságunk bázisának is tekintenem. S ha ezt elfogadjuk, akkor inár elve le kell tennünk az extrém nagy termésekről, viszont a végtetes rossz terméktől sem kell túlságosan tartanunk. Ezek a talajok közepesen karbantartva még rossz évjáratokban is megadják azt a bizonyos minimumot, melyel a jövő évi jobb termés reményében át lehet igazolni a válogón. Elég sokoldalúak tehát ezek mert az őszi és tavaszi gabonaféléken kívül mesterséges takarmányok bizonyos féléseit: lóhera, baltacim, őszi és tavaszi borsó, zabos búkköny, szösös búkköny, nyulszapuka, csalamádét elég jól bírják s a jobb helyeken a lucernát is megtermik. A kaposok közül burgonya, mák, dohány takarmánytök, takarmányrépa, bab, borsó árak, amelyekre számitani lehet. Tengeri is megy, de a késői tavaszi fagyok és a korai őszi fagyok gyakorisága miatt nem tanácsos hosszú tenyészidejű féléseknek termelésével foglalkozni. Cukorrépa, repec, kender, len is terem a mélyebb fekvésekben. A kerti növények mind talajnak jobb rosszabb helyet, szép gyümölcsösök vannak míg a soványabb részekben is. A hazai szőlőfajtkák jó tenyészhelyet leltek a déli és keleti oldalakon s nem a talajok hibája, hogy annakidején a filoxéra urrálett a szőlők felett.

Tehát, ha elfogadjuk is, hogy az e vidéki földeknek jobb termőföldet is teremtett a Mindenható, mégsem írtjuk alá fenntartás nélkül a természetvel elégedetlenkedő palóc okoskodását, mely a rossz földön kezd s ugyanott végzi is saját nyomorosságának indoklását. Anélkül, hogy az „apokát” különösebb oltalmamba venni kívánám merem állítani, hogy a palóc gazdában legalább is annyi hiba van, mint amennyit földjének tulajdonítani igyekszik.

A mezőgazdálkodás eredményes, vagy kevésbé eredményes volta nemcsak kizáróan a föld minőségben múlik, mert azt különféle összetevők befolyásolják, melyeknek együttes összehatásában jut kifejezésre a gazdasági üzem rentabilitása.

A gazdasági üzem elemi u. i. részben adva vannak a természeti dolgokban részben alkalmazva vannak az elméleti tudás, a gyakorlati tapasztalat, az egyéni teletményesség, a szorgalom és az üzemvitelhez szükséges tökéletesség formájában. A természetadta elemeket az előbbieken vagy időhözjár már láttuk.

Az elméleti tudás egyik fontos keletke a mezőgazdasági üzem eredményes vitelének. Nem elég u. i. csak nézünk u a természetben lefolyt eseményeket, hanem látnunk is kell az események előidézőit, s a felszinen lepergő természeti tünetek okát konstátálnunk is kell. Ezen kiinduló pontból épült a mezőgazdaságot érintő összes vizsgálódás, az összes elméleti megállapítás, melynek a gyakorlatban való alkalmazása az utolsó 40 év alatt óriási lépésekkel vitte előre a mezőgazdasági termelést. Az elméleti vizsgálódások és megállapítások eszközlésére hi-

Karcolatok Salgótarján vidékének mezőgazdaságáról.

Ira: CRÓF AURÉL

Ha visszafelé lapozók az események kronologikus sorrendjén, azt látom, hogy az a probléma, mely a fenti cimben szerényen meghuzózik elmosdott, halvány-ármnyképben bontakozik ki az utolsó 10 estendő alatti, mert a lakósságnak csak az a kisebb része tulajdonított neki jelentőséget, mely minden időben még a legáldásabbul tomboló háborús viharokban is hivatalának, életcélijának tekintette a barázdák turását. A háború alatt a bel-földi szenttermelés előtérbe nyulásával sokan otthagyták az ekaszarvát s a sokféle parlagon maradt szántók jeleztek, hogy a munkások a kenyértermelés fel-színről a hegyek nyomába bujt fekete gyémántot ásní. A háborús összeomlás és a kenyér helyett árpaként kinalgató kommuná katasztrófája kellett ahoz, hogy a szemenedében újra megtanulják értékelni a mezőgazdaság jelentőségét. S ma már, amikor a szenttermelés verébényes delejére után alkotást borult a tárnákra, a kenyérvesztettek ezrével jönnek vissza a rapszütéses völgyekbe, s többé vagy kevésbé lankás hegyoldalakra, hogy mostoha gyermeküket kiengeszteljék s az el-parlagosodott szántókból szerzék gondtalan, szorgos munkával a nélkülözhetetlen

mindennapi kenyérré valót kiédesgessék. Mindenki, aki e tájon mezőgazdaságra foglalkozik, tudja, hogy nem kereshet itt Bannátot az, ki a rögtön választotta lét-tónék alapjául. Mégis jözü a kenyér, melynek magja itt vett csúrt, mégis edes a tej, melyet a „nőgrádi tájnyitja” szivesen csorgat s meleg a gyapju, melyet apró juhocskáink hordanak magukon. Az itt nevelt lovakat szivesen látjuk szükös határainkon túl is. Elzett, igénytelen mangalicáink puha zsirpárnákkal nem ismeretlenek a Ferencvárosban s ökrünk, ha „küdölgözték” magukat szivesen kihíznak, hogy akár Bécs, vagy München előlektü ártmerének asztalán párolgva tanuságot tegyenek az apokás föld sokoldalúságáról. A mezők virágának nekjtáján, az akácokos illatúds fehérr fűrtjeinek nedjéit a zsongó méhecskék millárdjai hordják az époly sok tudással, mint odaszállal dolgozó méhecskénk kaptárába. Gyümölcsös kamráinkat sem import gyümölcsest szöruk megtöltött. Likör édesíti azjúnk ízét, szeggyaraink juthatnak eszünkbe, de arra is gondolatunk, hogy az abban levő cukor elállítástát arra való földön gazdáink ambicjaja mordiája elő. Az itt falacoltakon kívül is egyéb szükségleti,

vatott férfiak megtették kötelességüket a őket követni az általuk megjelölt utakon haladni a gyakorlati gardák dolgára. Itt azonban zölköket látnak. Míg egyes vidékeken megértést tanúsít a gazdaközönség, addig más helyeken az elmaradottság orgiákat ül. S míg egyes vidékek talán semmivel sem jobb természeti viszonyok mellett évről-évre egy lépéssel emelkednek a produktivitás útján, addig mások nem mozdulnak, s a már gyakorlatilag is bevált újításokkal szemben állig gombolkoznak. Pedig ez nem is mindig az anyagi eszközök hiányán, vagy az anyagi érdekek feltésén múlik, sokszor csak közönyvel vagy egyenesen tanúni nem akarással találkozunk gazdáink, főleg pedig a kisgazdák között. Ma már elterjedt fogalom tarlóhántás, őszi szántás, tavaszi szántás teljes kikészítése, a vetőmag kiválasztás, a vetőmag fertőtlenítése, a helyes takarmányozás, a tenyészállatok selektója, a helyes trágyaszórás, az istállóban a higiénia bevezetése, a műtrágyák helyén való alkalmazása, a legelők javítása, tisztítása, stb. stb. Mégis ha bepillantunk a falu gazdasági rendszerébe, bizony sok hiányt találunk. Ha igaz is az, hogy kaptalára gazdálkodni nem lehet, mert minden gazdaságnak vannak bizonyos speciális feladatai, amelyeknek számításra kivülhagyása megbosszulná magát, a fentelsozoltak alkalmazása még a legintenzívebb gazdaságoknál sem hagyható el. Ennek dacára a tarlóhántást még a nagyobb gazdaságaink is csak korlátozott mértékben veszik igénybe s a kisgazdánál csak nyomokban látszik. Az őszi szántást szintén a nagyobb birtokokon végzik s egy-két birtok kivételével ott sem teljesen, mert rendszerint a felszerelésben tapasztalható fogyatékoságok. Kisgazdánk neknek igazi az őszi szántásnak 100 százalékban való végrehajtását lehetővé tennék, nagyrészt elvi ellenségei ennek a nagyhorderejű munkának. Sajnos nagyon lassan tud tért hódítani a jobb belátás, pedig a mezőgazdasági elméleti tudományoknak ez az egyik legfontosabb vivőanyaga s számokban ki nem fejezhető az a sok előny, amelyet ennek az egy munkának a helyes végrehajtásával a gazda magának biztosíthat. Hosszradalmas volna részletezni mindazt, ami repaációra szorul s nem is célja e cikknek, hogy kioktatás gyanánt szolgáljon. Csak regisztrálni

kívánom, hogy a mezőgazdasági kultúra a mi vidékünkön bizony sántít, s amit a tudomány nyújtana, nehezen veszik igénybe. A közg. hatóság beleszól ugyan a gazdaságot érintő bizonyos kérdésekbe, de ennek nem hivatása, hogy a gazdasági életben irányító szerepet vegyen. A haladásvágynak magában a gardaközönségben kell felebredni s az államhatalom legfeljebb támogatja az életre való irányzatokat.

A gyakorlati tapasztalat sem halad azon a nyomon, melyről minden esetben helyesnek nevehetünk. A gyakorlatban észlelt tünetek helyes megítése, egészség analízisa magában is bizonyos fokú elméleti tudást feltételez, melyhez csatlakoznia kell egy helyes gyakorlati érzéknek. Egymással közölni s lehetőleg széles körben meg is vitálni szükséges a természetben észlelt egyes jelenségeket, lágy alulhatnak ki helytálló vélemények s lehetnek adott esetekben hasznos szolgálatokat. Bizonyos régebbi keltű többé vagy kevésbé elfogadható megállapítások tartják magukat a közudaltban s azok megváltoztatását még kézzelfogható ellenérvek produkálása esetén sem érhetjük el. A magyar parasztság kifejlődött kon

Legszebb Karácsonyi Ajándék.

PHOENIX gyarmatgépek kaphatók minden jobb üzletben. Alul nincs oda direkt szállít a vezérképviselőség. **Székely Zoltán Budapest, VII. Akácia ucca 34.**

Kötőgépek, orsózó és bolyhozógépek, ajourzó, tambourirozógeprk. gombprések, butznik, überwending 1-2 és 3 fonállal, minden iparra, külön speciális varrógep. Kérjen ajánlatot az ipar megadásával. Tűk az összes speciális gépekhez.

Hatüléses személyautó vagy amerikai, „Cormick“ traktort 3 vasú ekével azonkívül eredeti „Kühne“-féle 8 lóerős szívógáz lokomobilt, vd 80 jelű 800 m/m dobszélességű komplett cséplőszekrényt, 6 lóerős benzinelokomobilt, motorkerékpárt, oldalkocsival, „Puma Drill“ vetőgépeket, gazdasági szerszemet, gabonaszitító rostákat, borajtópokat, takaréktűzhelyeket, darálókat, szőlőszúrókat, repavágókat stb. stb. **1000 nyereménytárgy 750.000.000 kor. értékben** körségi tisztviselők országos egyesülete Bpest. IV. Irányi-ucca 21. Telefon: J. 151-45. Nyereménytárgyak a „Kühne“ géppár Bpest, VI. Vilmoscsászár ut 49. sz. alatti helyiségeibe vannak kiállítva.

zervalizismus magyarázata ennek a jelenségnek, mely ha öntudatos, igen értékes tulajdonság, de ha ösztönösen jelentkezik, kerékkötője a haladásnak.

Leleményesség és szorgalom tekintetében gőncs nem éri gazdáinkat. Az istenadta „csavaros észjárás“ sokszor tapasztaljuk, ugyszintén bizonyos adptt eseteknek karakterisztikus egyéni megoldását. A maga kis portáján minden palóc szorgalmasan munkálkodik s a család is kivészi részét a létfentartás kemény küzdelméből.

A gazdaságok üzemének viteléhez szükséges tőke előteremtése a legnagyobb probléma. Az a látszólagos konjungtura, mely az infláció években sok irgylt szerzett a gardáknak, tulajdonképpen leegést hozott, mert a gazdaságok bekü, értéke az infláció lokozásával egyenes arányban gyengült. S mikor az elhízott országos pénzügyi politika által okozott

terhek a szűnlás megkezdésével szakadnak a gazdaságokra, a megnövekedett terhek mellett elapadtak a bevételi források. A hitelviszonyok rendezetlen állapota mellett a hitelviszonyok rendezetlen állapota mellett a gazdaságokba befektetni. Zálogalási jegyzőkönyvek, árvesési hírdelmények kell, hogy figyelmeztessen tegyek az illetékes faktorokat, hogy a hitelügy a viszonyok mellett sürgős megoldást kívánó közérdekű feladat. Ez az a pont, amelynél az állami kezdeményezés szerepét vállalni kötelek, hogy friss elkiszrrel tölts meg a gazdasági élet, vidékünkön is nehezen vergődő, szinte sorvadó menetét. Itt kell bekapcsolódnia a szanálás második, egészségesebb fejezetének a hitel szromjzó, új olcsó vétre vágyó mezőgazdasági életbe. Ha ez nem következne be rövidesen, a magyar mezőgazdaság bajai csak súlyosbodhatnak. Ez a baj pedig az egész ország nemzet gazdaságának baja.

A közelgő Karácsonyi ünnepekre
a legjobb és legolcsóbb árúkkal fölszerelve várom vevőközönségemet.
A karácsonyi szükségleteiket nálam beszerző kedves vevőim részére **nagy meglepetést készítek elő!**
Ne mulassza el bevásárlását nálam eszközölni s így a meg-
lepetésben részesülni!
Tisztelettel. **KOVÁCS GEZA**

Asztalos műhely megnyitás.
Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a köztisztviselő telepen (Kovács Gyula házában)
ASZTALOS MŰHELYT nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó külső és belső épületmunkát valamint bútoroknak egyszerű és díszes kivitelben való elkészítését és javítását jutányos feltételek mellett.
A nagyérdemű közönség pártfogását kéri
PATAY LAJOS
asztalos mester

HANGYA
Fogy. Szövetkezet Salgótarján.
Értesítés!
Értesítjük a t. vevőinket, hetenként egyszer pénteken
friss halak
kaphatók, megrendelésre ugyancsak pénteki napra bármily mennyiségű és minőségi rendelést szívesen fogadunk és intézünk el. Kivételt képez a Karácsonyi ünnep mikor is a halak csütörtökre érkeznek meg. Egyben értesítjük, hogy választékban
karácsonyfa
is kapható.

IPARMŰVESZETI SORSJEGY

Karácsonyra, Újévre
Ez itten a kérdés,
Mit vegyenek egyebet
Iparművész sorsjegyet!
A legolcsóbb karácsonyi ajándék!
Ára 5000 korona.
Nyeremények: 400 millió K értékben
Sorsjegyek a trafikokban kaphatók.
Viszont elárulítóknak.

Sorsjegyintézőség, Budapest, VI. Andrássy ut 69.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék.

a József Királyi Herceg Szanatórium-Egyesület

ÉLETJÁRADÉK SORSJEGYE

Apa, anya, főnök és tisztviselő, munkaadó és munkás, szegény vagy gazdag, ifjú vagy agg vegyen Életjáradék-sorsjegyet, hogy önmagát vagy hozzátartozóját megszabadíthassa az élet gondjaitól.

Főnyeremények:
Élethossziglan évi 36.000.000 K. Élethossziglan évi 18.000.000 K. Élethossziglan évi 9.000.000 K.
melyet a szerencsés nyerőknek korra és nemre való tekintet nélkül azonnali kezdettel, havi részletekben a Fonciére Általános Biztosító Intézet fizet ki. Továbbá ezer darab értékes arany- és ezüsttárgy és pedig: 2 db. 12 személyes ezüst evőkészlet 40 millió K. 2 db. motorkerékpár 40 millió K. 2 db. 6 személyes ezüst készlet 18 millió K. 2 db. házszemélyes ezüst teafőzőkészlet 18 millió K. 2 db. házszemélyes ezüst teafőző (szamovárr) 18 millió K. 4 db. arany cigarettaszalence 24 millió K. 10 db. kerékpár 80 millió K. 10 db. férfi aranyóra 25 millió K. 10 db. női aranyóra 10 millió K. értékben stb., stb. Egész sorsjegy ára 30 ezer korona, Fél sorsjegy ára 15 ezer korona. Mindenütt kapható! Sorsjegyintézőség: Budapest, Apónyai tér 1 sz., főlemelet Királyi héraldote. Telefon: József 115-09.
Segítsünk a szegény földörtegeken.

Magyarországra kedvezően alakul a külpolitika helyzete.

Bogya János nemzetgyűlöti képviselő a megváltozott külpolitikai helyzetről.

A külpolitikai helyzet változásáról és a kereskedelmi szerződések ügyéről Bogya János nemzetgyűlöti képviselő a következőket mondotta munkatársainak: A parlamentben is kifejtettem álláspontomat a kereskedelmi szerződések tekintetében és azt a felfogást igyekeztem a genfi tárgyalások akkor, amikor Anglia főmegbízottja, valamint a magyarországi népszövetségi megbízott annak kívánásáknak adtak kifejezést, hogy a magyar kormány mielőbb kössön kereskedelmi szerződéseket szomszédaival.

És a kívánás egészen világos folyománya Anglia és az Egyesült Államok kontinentális politikáknak, amelynek lényege nem egyéb, mint kereskedelmi imperium. Így érthető meg egy Auszriának, mint Cséhsországnak az a hazavonása, amellyel igyekeznek előadni a kereskedelmi szerződés megkötését.

Világos, hogy ennek a két iparálamnak fontosabb érdeke volna a kereskedelmi szerződés megkötése, mint amilyen érdeke az őstermelők Magyarországnak, mert az agrár termékek néhány mellék-cikkől eltérve, biztos elhelyezésre találhatnak a világpiacra. Más a helyzet az ipar terén, ahol politikai eszközökkel kell piacot biztosítani.

Már pedig Anglia és Amerika fenn-több jelzett politikájából folyik az a következtetés, hogy Európában megszűnik a gazdasági szaktagotlenség és kereskedelmi szerződések által szabályozott és így üzleti is áttekinthető piacok álljanak itt rendelkezésre. Az osztrákok és a csehek a kereskedelmi szerződések meg nem kötésével tehát Magyarországot akarják kompromittálni a két hatalom előtt.

Nekünk 1924 végéig a békeszerződésből folyóan nem állott módunkban, hogy kereskedelmi szerződések kötésével bekapcsolódjunk a világ gazdasági életébe. É tekintetben való elmaradottságunk miatt azal vádolóknak meg bennünk, hogy nem értjük meg a világ nagy gazdasági érdekeit. Ezt jászák kiellenük politikai adunak az angoloknál és az amerikaioknál.

Ez a diplomáciai manőver Franciaország vezetése alatt történik, mert ne felejtsük el, hogy nemcsak Cséhsországnak, hanem Auszriának is franciabarát kormány van. A francia kereskedelmi szerződés ugyanazt a célt szolgálja, tudnillik franciaország részéről nem gazdasági szempontokat, hanem kizárólag diplomáciai szempontokat szolgál.

Ez a szerződés ugyanis rendkívüli mértékben nehezíti számunkra a további kereskedelmi szerződések megkötését és felő, hogy ezzel Anglia bizalmát sikerül velünk szemben megindítani.

Pedig, ha tárgyilagossá szemléljük a helyzetet, világos, hogy Közép-Európa kereskedelmének szerződésével való szabadlététele elsősorban Magyarországnak szolgálja előnyére. A forgalmat és a kereskedelmi alumnak életének mindenek előtt, mert hiszen a hatalmak érintkezése csak a közöttük közösen fekvő Magyarországon keresztül történhetik.

A diplomáciai helyzet stagnatúrája Európában ma az, hogy itt a gazdasági problémák előnyomulása következtében a politikai élet sulyponja pénzügyi ténnyé terelődött át. A mindenthaló pénz az, amely a szorongókra támaszkodó francia imperializmus alapjait egyre job-

ban megingatja. Anglia és az európai kérdésben vele azonosnak tekinthető Amerika diplomáciája világosan megmutatta felfogását a kontinentális politika tekintetében, amikor Coillaux-nak kerekben megfogadta a háborús adósságok elengedését, viszont Musolininak elengedte a háborús adósságokat.

Ezzel a ténnyel teljesen megváltoztatta az európai helyzetet. Franciaországban belső válságok nyomulnak előtérbe ennek következtében és így a franciák nemzetközi tereje napról-napra csökken és a belső válság kimélyülése a francia frank veszélyeztetett sorsánál fogva előrelátható.

Ennek következtében az a francia imperializmus, amely a földrajzi és történelmi erők teljes figyelmen kívül hagyásával szervezte meg politikailag a mai Európát és teremtett és növesztett naggyá mondva csinált államokat, alapjában ingott meg. Összeomlása előrelátható.

Az európai politikában ez új helyzetet jelent, melynek Magyarország szempontjából a legmesszebbmenő következményei lesznek. Így mindenképp a kisanant sorsa tekinthető megpecsételtnek. Biztosra vehető, hogy az angolszások pénzügyi erejétők is meg fogják érezni, mert nemcsak, hogy hitelegyenek kiállítására nincs kilátás, de Amerikával szemben fennálló háborús adósságok Damokles-kardként lóg fejük felett.

A francia frankkal kapcsolatban a szokol sorsa is megpecsételtnek tekinthető. Közismert dolog, hogy a szokol már a világpiacra hitelét veszítette és a cseh pénzügyi politika csak a legnagyobb áldozatok árán képes a szokol színvonalát ideig-óráig fenntartani.

Veleményem szerint a lavina Cséhsországnak fog megindulni, mégpedig a szokol zuhanásával. További következménye a Poincaré és Clemenceau által inaugurált francia politika csődjének az, hogy az európai politikában a francia hatalmi sző helyett Mussolini akaratát fog megjeleníteni. Mussolininak őriasi előnye, hogy Amerikával szemben rendezvén Olaszország háborús tartozásait, szabad kezét nyert a külpolitika tekintetében. Ha ismerjük Anglia kontinentális politikájának rendszerét, tudjuk azt, hogy Európa ügyeibe közvetlenül csak a legendakülvilág esetében nyúl bele. Egyébként mindig szövetségi politikájára révén biztosított hatalmi exponensivel képviselteti akaratát. E szövetségi politikájára egyesíti Olaszországgal a kontinentális politikáiban.

Ez a tény azt bizonyítja, hogy Magyarország sorsára legnagyobb befolyása Olaszországnak lesz, ami reménytel és örömmel töltötte el minden magyar szívet. Mussolini és az olaszok Magyarország legősibb barátai, akiknek a barátságán kívül realpolitikai szempontjai is hazánk erősítését és talpraállítását követelik.

Azonban a diplomáciai vajmi ritka esetben kapja ajándékba a sorsadátia lehetőségeket. A mi külpolitikánknak is kerülnie kell minden látszatot, amely Olaszországban csökkenthetné az irántunk való szimpátiát és a velünk szemben megnyilvánuló bizalmat.

1925 karácsonyán mintha oszla-doznánk kissé azok a komor felhők, amelyek Magyarországot egétt Trianon óta borítják. Adja az isten, hogy mielőbb ki-derüljön sokat szenvedett haránk fölött az ég és jobb sors virradjon reánk.

cszony bőljéni szokás szerint este van a lötközés.

Isztentisztelet sorrendje a kat. templomban: Dec. 24-én éjjel 12 óra- kor „angyalk miséje”; dec. 25-én reggel 6 óra- kor „pásztorok miséje”; dec. 25. reggel fél 9 óra- kor diák-miséje; dec. 25-én 10 óra- kor szentbeszéd, tartja: Upponyi József, beszéd után szentmise; dec. 25. Salgóbanátelepen szentbeszéd és szent-mise; tartja: Dr. Kvascsik ezredes lelkész. dec. 26-án fél 9 óra- kor diák-miséje, 10 óra- kor szentbeszéd, mondja Demeter Bertalan, ezután szentmise; dec. 26-án Zagy-varóna faluban istentisztelet, dec. 27-én fél 9 óra- kor és 10 óra- kor szentmise; dec. 31-én fél 6 óra- kor szentbeszéd, tartja Upponyi József, beszéd után háladá. Ujvekről fél 9 óra- kor és 10 óra- kor szent-mise, beszédet mond Demeter Bertalan.

Evang. Isztentisztelet sorrendje az evangélikus egyházban karácsony I. ünnepén d. e. 8 óra- kor tót urvacso-ra-osztás, tartja Szlovák Pál hitoktató. 9 óra- kor magyar urvacso-ra és 10 óra- kor istentisztelet tartja Dr. Csengődy La-jos. D. u. 5 óra- kor esti áhlat, tartja Szlovák Pál. Karácsony II. napján d. e. Lapujtón istentisztelet.

A karácsonyi ref. istentiszte-let sorrendje: Ünnepe első napján dél-élelt 9 óra- kor urvacso-ra osztás Kistere-nyén. Ünnepe másodnapján délelelt 10 óra- kor urvacso-raosztással kapcsolatban helyben az evang. templomban. Reformá-us egyháztagok figyelmébe 1926 évi árva-házi naplár kapható a lelkeszi hí-va-talban.

Névnep. A Hirsch és Frank gé-nyár tisztviselőikara és munkásságának küld-öttsége tisztelgeti f. hó 19-én Horváth Géza gyárnököl és felesége eléöl, akik- nek születésnapja névnepnapjára ünnepe-lik. A tisztviselőik nevében Szabó István, a munkásság nevében Panpurik Sándor üdvözlöttek a házaspárt, akik a meleg ün- neplési hálas szavakkal köszönték meg és vacso-rán maguknál látták a küld-öttsé- gék tagjait.

A városi nyomorvénhító ak-ció betelezéséhez közeledek. Az adomá-nyozók névsorát és a felajánlott összeget, tárgyakat lapunk legközelebbi száma- ban közöljük. Eöire is jelezhetjük, hogy vá-ro-sunk közönsége nem remelt módon átalakozott felekezeti különbség nélkül a nemes célra. Sok helyen azonban, körül-ményeikhez képest szűkkeltséget tapasztalunk. A nagy nyomor, mely városunk- ban van, bizonyára sokan nem is sejtik. A város vezetősége azonban teljesen be-lelét a nyomorba, mert hiszen panaszával, kérésével mindenki odafordul. Igyekez- sik isztentemelő módon segíteni a ba-jokban, amikor a város vezetőjének és ne-jének irányításával és fáradozásával fel-keresi nemcsak a város, hanem a vidék jómódú urait, akik nem is zárkoznak el a kérés elől. Az ajándékok szétosztása a karácsonyi, ünneppélel kapcsolatban f. hó 23-án délután fél 5 óra- kor történik a polgári iskola tornatermében. A megju-talmazandók névsorát egy bizottság állí- totta meg. Tekintettel a sok igénylőre vendégek csak korlátolt számban vehet- nek részt az ünneppélen. Ehelyen emlí- tük meg a helybeli állomásparancsnokság vezetőjének Paravicini alezredesnek nemes cselekedetét, aki az ünnepen 30 szegény- nek ebédet adt és 3 lit teljesen felöltöz- tet. A nemes szívű városparancsnok adomá-nyát halás köszönettel fogadták a vá-ro-s szegényei, akik a szeretet ünnepe- n érzik, hogy vannak krisztusi lelkeölte- emberek, akiknek cselekedete követendő példa azok számára, akiknek szive ves- penceölből van elzárva az „adatok amit isten adott” fájalmas szavakkal kopog- tók ölel.

A Salgótarjáni Ipartestület első kulturrevütye. F. hó 20-án tar- totta a Salgótarjáni Ipartestület első kul- turrevütyét, hogy a mult hagyományaihoz híven, kivegye részét a közműveltség kul-tiválásában. Az első szám Patay Lajos „Feltámadunk” című irredenta szavallata volt, melynek mélyen áltörző stílusára nagy hatást tett. Utána Kuster Lajos, polgárlékelai tanár tartott felolvasást Zá-goni Mikos Kelemenről, Történelmi tárgyú előadása gyönyörűen világította meg a magyar hűség, a magyar becsü- lesség, az izzó hazaszeretet egyik legna- gasztosabb Krónikás alakját: Mikos Ke- lement. Takács Ferenc, Pranzovszky Mihály és Patay Lajos adták elő egy tré- lás menház jelenetét, nagy derűtlenség kö- zött. Végül Kriffel József, gitár mellett írtulás kuplékat énekelte.

A Salgótarjáni ker. szoc. vas- és fém munkások szakszervezete f. év- december hó 27-én vasárnap d. u. 3 óra- kor az Omilák vendéglő nagyertermé- ben taggyűlést tart az aktuális kérdése- ről. A központi Anker Béla ügyv. fő- ltárik képviseli. Minden öntudatos ke- resztényi vas munkás jelenjen meg.

Az Orsz. Földbirtokrendezői Bútyágtól az itéletek megérkeztek a szá- ka néhány napon belül közsművelre kitész.

A Vagyárocs c. szimuláre fogja előadni a salgótarjáni Luther Szövetség ifjuságának műkedvelői gárdája december 26-án karácsony másodnapján este 8 óra- kor a Vadász szálló nagyertermében. Belé- pődjék 20.000 15.000 és 10.000 korona ért az estély pénztáráról, a tagoknál a Duda és Takács féle üzletekben válthatók. Az estély után tánc. Közreműködnek: Za- char Irénke, Zumbera Ella, Patay István, Tuba Gyula, Kovács Aladár, Miscsák- Ilonka, Takács Ferenc, Paraszt Juci, Kna- picus Lajos, Koltra Irén, Viszovszky Já- nos, Pampurik Gusztáv, Kozs János Kna- picus Gyula, Jancsik Gyula, Vieszt Ica.

Kulturrevütye. F. hó 20-án nagy- sikerűlt műsoros előadásban gyönyörkö- dettünk a Hirsch és Frank gényár Ol- vasóköreében. Az első szám Horváth Ló- ránd ll. o. gimn. tanuló: Jézus Magyar- szágnak című szavallata volt. Előadása- csak azt monhatjuk, hogy művészi volt. Ezután Horváth Géza gyárvezető előadás- sorozatában Amerika felfedezésének nagy kihatásu eseményét ismertette, majd Ho- lik Marika, Fekete László és Pál „And- ras bá irni tanul” címmel kacagató, fa- júst bohóságot adtak elő, kitűnő tájsoz- lással mimikával. Upponyi József hittaná- kiwaló előadása következtet ezután, mely- ben a katolikus Egyház december hely- belí jelentősüğü ünnepeiröl, népszo- kokról, azoknak eredetéről tartott érde- kes előadást, melyből igen sokat tanu- hatott a közönség. Az érdeklődés ügye felkeltése, a szellemes leckék a halá- tásokban nyertek elismerést. Majd Tub- Ilonka a „Szórákozott vagyok” című me- glógot adta elő elővesen. Az utolsó szám Szabó István előhívása volt, melybe- az orosz lövészárkokban elöltölt kar- csonyestrel beszélt közvetlen és megha- térisásban. Gondolataink messzeszálltak a nagy orosz hőmezők felé, ahol siri csod- ben nyugosznak a mi édes magyar te- véreink. Belejézésül az Olvasóköri zen- kara játszott néhány darabot igen jó- Svajzacher József vezetésével, mely- a tartalmas est be is fejeződött.

Miert drágult a tojás. Anna ellenére, hogy a tojás árak már amög is tulajnosak voltak és a fogyasztók jo- gal kívánták az árnyó redukálását, mo- juabb drágulás következett be a tojás- paco. Eddig a nagyszabásu kivétel ta- totta a magas árszintet, mert az orszé- termelésével árnyaban nem álló expor- tevényesség fejlődött ki tojásban. Mo- a hideg miatt az export megállott és ig- a drágaság egyik löoka is megszűnt azonban a hideg időjárás következtébe a belölti szállítás is igen kockázatos a hozsabb vasuti továbbítás esetén a leg- gondosabb csomagolt áru is 30-40%- ban fogyott és összetörtött állapotban é- kezik meg. Az így beállott vesztesége- ellensúlyozásaképen alakultak ki a mi- gassebb árak. De bár a tél termelésé- nagy az a vélemény alakult ki, hogy a- idő enyhülése után az árak olcsóbbodás- azonnal bekövetkezik.

Hírek és különfélek

Karácsony vigillája. A keresztényiség első századában szokás volt, hogy a nagyobb ünnepek előtt az egész éjsz- kát átvirrasztva, ima és ének közt várták az ünnep fölvirradtát és a szentmisét. Erre a virrasztásra részint az Üdvözítő is példái adott, aki a nagyobb eseményekre imával, virrasztással és bőljettel készült. Idők multán ezekben az éjszakai összejövetelekbe különféle visszafélések csúsztak be és mi- álltak az Egyház megszorítottaitársulatok. Így a 305. évben tartott elvirai zsinat már megtöltötte, hogy a vigilláján a nők is résztvegyenek. Lassankint az éjszakai szertartásokat, az imát és szolozamát-eket az előző napra tették át. A XI. szá- zadban már teljesen megszűnt az éjszakai vigília a hívek számára, csak a szerzete-

sek tartották meg. Amint az előkészületi ájtatosságok mindinkább az előző napra tételtek át, mindinkább összekötötték azt a bőljettel is. Karácsony előnapján a mai időkig megmaradt az akötelező bőljé, melyet még a vallásilag egyébként nem ép hűségese életűek is meg szokták tartani. Ez a bőljé oly régi, és mindenkor oly szigo- ronan vették betartásait, hogy például Szent Ágostonról tudjuk, hogy elesapta egyik papját, aki megszegte a karácsonyi vigillá- bőljéit. A karácsony vigillia-bőljéje egyezik ugyan a többi szigoró bőljé napokkal, de egy különös sajátága van. Egyezik ab- ban, hogy a hűsét élverése e napon til- los. Abban is egyezik, hogy csak három étkeztetés van megengedve (reggel, déle- ben és este és csak egyszer szabad jóláknit. Eltér azonban abban, hogy amíg a többi bőljé napon a lötközés — tehát a jólá- kás — délben szokott lenni, addig kara-

Budapesti Nemzetközi Vásár

1926 április 17-28.
Rendezi a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara.
Vámszabadraktár. A legjobb el- adási alkalom Személy, áruszállí- tási kedvezmények a bel és kül- földi vasutak és hajózási társasá- goknál. Vízumkedvezmények.
Központi iroda: Budapest, V. Ste- mere ucca 6. Tb. képviselő: Mis- kolczi Kereskedelmi és Iparkamara Miskolcz.

A MUNKA
könyvnyomda és könyvkötészet
vállal mindenféle nyomdai
és könyvkötészeti munkát, a
legolcsóbb árban.